

Yleiset kommentit sanastosta

8.5.2023

Kainuun ELY, Pääkkönen Anja

Sanastotyö selkeyttää monimutkaistakin käsitteistöä. Koska koulutusjärjestelmä kehittyy koko ajan, on myös tärkeää, että sanastoa päivitetään jatkossa. Myös jatkuva työelämän ja toimintaympäristön muutos edellyttää, että käsitteistö vastaa modernin työelämän osaamistarpeita.

Satakunnan ELY, Kallioniemi Juha-Pekka

Sanastossa tulisi käyttää työhallinto-termin sijaan termiä työ- ja elinkeinohallinto. Koska laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista määrittelee, millaisia palveluita työ- ja elinkeinohallinto voi hankkia, voisi sanastossa olla huomioituna, voiko termin sisältämä palvelu, kuten koulutus tai valmennus, olla työ- ja elinkeinohallinnon hankkimaa palvelua. Julkisen työvoima ja yrityspalvelulain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai työ- ja elinkeinotoimisto voi hankkia työvoimakoulutuksena ammatillisesti suuntautunutta koulutusta, jonka tavoitteena ei ole tutkinnon tai sen osan suorittaminen, sekä yrittäjäyyskoulutusta ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain 20 §:ssä tarkoitettua kotoutumiskoulutusta, lukuun ottamatta luku- ja kirjoitustaidon opetusta.

- **Terminologin kysymys 4.5.2023:** Näettekö, että on tarpeen lisätä tällainen tieto sanaston joidenkin käsitteiden kohdalle? Jos kyllä, niin minkä käsitteiden? Itse terminologina näen, ettei sanasto ole välttämättä sopivin paikka esittää kyseisenlaista tietoa; pohdin, osaavatko tiedon tarvitsijat hakea tietoa juuri sanastosta. Mutta tarvittaessa tällainen tieto voidaan kyllä lisätä.

Keski-Suomen ELY - Keski-Suomen ELY-keskus/E-vastualue/TOK yksikkö/Jatkuvan oppimisen kehittämisasiantuntija yhteistyössä Keski Suomen TE-toimiston kanssa, Raivio Marianna

Jatkuvan oppimisen sanasto on kattava ja siinä on huomioitu sekä opetus- että työ- ja elinkeinohallinnon käyttämä sanasto/termit. TauKelukot helpottavat hahmottamaan määritelmien aseman (esim. päätermit ja suhde niihin) niille, joille termit eivät välttämättä ole tuttuja. Opetus- ja ohjauksen sanasto muuttuu kuitenkin myös yhteiskunnan muutosten myötä (esim. digitalisaatio). Esimerkiksi muuttuvat opetus-/ohjausmenetelmät ja -muodot tuovat uusia termejä. Sanaston laatimisessa pitää huomioida sen riittävä joustavuus ja päivitettävyyys, jotta se ei vanhene ja jotta siitä on käyttäjille hyötyä.

Osaamisen kehittämistä/ohjausta tapahtuu myös muilla tavoin kuin formaalisti, esim. 3-sektorin, yhdistysten, työpajojen tarjoamissa palveluissa. Näkykö/huomioidaanko tämä riittävästi sanastossa?

Pohdittavaa on myös se, onko sanastosta hyötyä esim. työelämän/yritysten edustajille ja näkykö siinä riittävästi osaamisen kehittämisen työelämä-näkökulma ja tarpeet.

- **Terminologin kysymys 4.5.2023:** Pohdin kommenttia, jonka mukaan osaamisen kehittämistä ja ohjausta tapahtuu myös muilla tavoin kuin formaalisti. Minkä käsitteiden kohdalla tämä seikka tulisi ottaa huomioon? Miten?

Suomen Yrittäjät ry, Vartiainen Marja, Broström-Hujanen Merja

Pidämme sanastoa tarpeellisena ja pääosin onnistuneena. On hyvä määritellä käytettävät termit siten, että kaikki toimijat ymmärtävät ne samalla tavalla. Sanasto on ensisijaisesti tarkoitettu jatkuvan oppimisen uudistuksen toimijoille sekä opetus- että työhallinnossa, mutta koska sanastosta toivotaan olevan hyötyä myös muille työhön ja oppimiseen liittyviä käsitteitä käyttäville, on syytä jatkaa sanaston kehittämistyötä. Muiden muassa monet koulutusta koskevat sanat saatetaan eri tilanteissa ymmärtää eri tavoin. Jotta lainsäädännössä olevat ja käytännön arjessa käytettävät käsitteet olisivat mahdollisimman yhdenmukaisia, on tarpeen valita yksiselitteiset ja helposti ymmärrettävät termit jo lakien kirjoittamisvaiheessa.

Turun yliopisto, Petri Sjöblom

Turun yliopistolla ei huomauttamista luonnokseen. Näin on etenkin kun yliopiston kannalta keskeiset määritelmät noudattivat ainakin pääosin OKSA-sanaston määritelmiä.

Sivistystyönantajat ry, Holopainen Heikki

Sivista kiittää mahdollisuudesta lausua Jatkuvan oppimisen sanaston luonnoksesta. Kun jatkuva oppiminen on yhä vahvemmin koulutus- ja työllisyyspolitiikan agendalla, on tärkeää, että käytetyt termit ovat yhteneväisiä. Jatkuvan oppimisen sanaston ajantasaisuuteen on kiinnitettävä jatkossa huomiota. Sivista ehdottaakin, että hanketta jatketaan, jotta jatkuvan oppimisen laajentuminen huomioidaan myös. Samoin toivomme ruotsin- ja englanninkielisen termistön laatimista. Sivistan ainoa huomio nyt lausunnolla olevaan termistöön liittyy oppilaanohjaus –sanon käyttöön. Se kuuluu perusopetuksen sanastoon ja tätä on syytä täsmentää.

Akava ry, Sojonen Elina johtava asiantuntija

Akava kiittää mahdollisuudesta lausua Jatkuvan oppimisen sanaston luonnoksesta. Tehty sanastotyö on tervetullut ja tärkeä osa jatkuvan oppimisen uudistusta. Jaettu sanasto on olennainen paitsi hallinnossa ja digitaalisten palveluiden kehittämisessä, se myös tukee vuoropuhelua jatkuvan oppimisen toimijoiden kesken. Jatkuvan oppimisen kenttä on laaja ja moninainen, mikä korostaa jaetun sanaston tarvetta. Lausunnolla oleva sanasto keskittyy jatkuvan oppimisen nykytilaan. Akava toivoo hankkeelle jatkoa, jotta sanastoa voidaan laajentaa tulevaan tavoitetilään liittyvillä käsitteillä sekä ruotsin- ja englanninkielisillä termistöllä. Sanasto on koottu huolellisesti, mutta oppilaanohjauksen osalta on tarvetta tarkennukselle. Oppilaanohjaus on perusopetuksen sanastoa, eikä sitä käytetä aikuisten koulutuksesta.

Åbo Akademi, Lindblad Maaria - direktör för Centret För Livslångt Lärande (CLL), Torbjörn Sandén

De begrepp som listats i dokumentet framstår som relevanta och tillämpliga för den utbildningskontext som de är ämnade för. Begreppen förefaller också vara framtagna med stor eftertanke och noggrannhet. Det är dock vanskligt att rakt av översätta eller överföra de aktuella begreppen till en finlandssvensk utbildningskontext, eftersom precision och skärpa i en tilltänkt översättning kan ha stor betydelse för begreppens träffsäkerhet. I vårt utlåtande vill vi för den skull understryka att begreppen först borde översättas till svenska. Därefter kan begreppens klarhet på mer tillförlitliga grunder speglas och värderas mot en finlandssvensk utbildningskontext.

- **Terminologin kommentti 4.5.2023:** Alustavan projektisuunnitelman mukaan sanaston käsitteille haetaan ruotsinkieliset vastineet sen jälkeen, kun lausunnot on käsitelty ja sanastoa on laajennettu uusilla käsitteillä. Vinkkejä tähän työhön sopivista ruotsia äidinkielenään puhuvista asiantuntijoista (substanssi ja/tai kääntäminen) otetaan vastaan – otathan yhteyttä Riinaan!

Lieksan kaupunki - hyvinvointilautakunta

Sanaston päivittämisestä vastannut asiantuntijatyöryhmä on päivittänyt n. 60 jatkuvan oppimisen keskeisiin termeihin liittyvän sanaston. Luonnoksesta käy ilmi, että työ on tehty perusteellisesti ja huolellisesti. Terminologian vertaaminen ruotsin- ja englanninkielisiin vastaaviin sanoihin on hyödyllistä, koska myös jatkuvan oppimisen mahdollisuuksiin liittyvä kenttä kansainvälistyy. Kunnan antamassa lausunnossa ei ole tarkoituksenmukaista puuttua yksittäisiin käsitteisiin, vaan sisällössä on tärkeää tuoda esille sanaston päivittämisen merkitystä ja niitä toimenpiteitä, joilla päivitetty sanasto saadaan nopeasti ja laajasti käyttöön. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen täydentämisen merkitys korostuu tilanteessa, jossa yleisesti vallitseva työvoimapula haittaa työelämän ja yhteiskunnan toimivuutta. Kaikki toimenpiteet, joilla edistetään yksilöiden edellytyksiä kouluttautumiseen, osaamisen täydentämiseen ja sitä kautta uuden ammatin omaksumiseen, ovat tärkeitä ja tervetulleita. Jatkuvan oppimisen sanaston päivittäminen tämän päivän vaatimuksia ja käytössä olevaa terminologiaa vastaavaksi on tärkeää. Päivitetty sanasto on syytä ottaa käyttöön laajasti ja kattavasti, jotta sekä koulutustoimijat että koulutuksiin osallistuvat henkilöt ymmärtävät jatkuvan oppimisen kokonaisuuden samalla tavalla. Tästä johtuen uusitun sanaston levittäminen koulutussektorin käyttöön mahdollisimman nopeasti on tärkeää. Sanaston päivittäminen edistää koulutuksellista tasa-arvoa, ja samalla kansalaisten mahdollisuutta ammatin vaihtoon. Hankkeen mahdollisessa toisessa vaiheessa on tarkoitus tarkastella sanastoa jatkuvan oppimisen tulevaisuuden näkökulmasta. Sanaston päivittämisestä onkin syytä tehdä jatkuva prosessi, jossa huomioidaan koulutuskentän muutokset.

MTK

MTK pitää jatkuvan oppimisen sanaston laadintatyötä ansiokkaana ja laajana. Visualisointi helpottaa monimutkaisten käsitteiden riippuvuuksia. Sanasto kuvaa koko koulutusjärjestelmän hahmottamista, ei ainoastaan jatkuvan oppimisen sanastoa. Nykyisessä tilanteessa sanasto on välttämätön, mutta se herättää kysymyksen, onko koulutusjärjestelmästä tullut liian monimutkainen. MTK ehdottaa, että sanastotyö luo hyvän perustan, mutta sitä tulisi jatkaa ja tavoitella käsitteiden yhtenäistämistä ja yksinkertaistamista.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö - Hallintoyksikkö, hallintopalveluryhmä, Mäenpää Liisa
Ministeriöllä ei ole lausuttavaa Jatkuvan oppimisen sanastosta.

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä - kuntayhtymäjohtaja ja johtoryhmä, Virtanen Heikki
Mielenkiintoinen sanasto käsittekaavioineen. Sanasto on selvästi laadittu alan ammattilaisille selkeyttämään ja yhtenäistämään monimutkaista, joissakin kohdin jopa hieman vaikeasti ymmärrettävää käsitteistöä. Erityisesti sanastosta voi olla hyötyä poliittisille päätöksentekijälle, joka esimerkiksi kuntatasolla ei ole välttämättä kovin hyvin perillä jatkuvan oppimisen sanastosta. Täysin maallikolle jatkuvan oppimisen sanasto ja terminologia ei tämän julkaisun jälkeen ehkä kovin helposti avaudu, mutta ymmärrettävästi se ei ehkä ole tekijöillä ollut tarkoituksaan. Kun lopullinen jatkuvan oppimisen sanasto valmistuu, olisi hyvä pohtia, kuinka sanasto saadaan mahdollisimman laajaan käyttöön. Valitettavan monet hyvät raportit kun tahtovat helposti jäädä turhan harvojen ihmisten hyödyksi.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ, Manninen Tuovi

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ pitää tervetulleena jatkuvan oppimisen sanaston määrittelyä. Sanasto luo yhteisen ymmärryksen eri toimijoille siitä, mitä milläkin termillä tarkoitetaan. Tämä helpottaa niin päätöksen tekijöiden kuin alan ammattilaistenkin työtä.

Raision seudun koulutuskuntayhtymä

Sanasto on toimiva ja hyvä väline koulutustoimijalle esimerkiksi uuden henkilön perehdytyksessä ja sisäisiä toimintamalleja laadittaessa. Sanastossa on jonkin verran unohdettu nivelvaiheen koulutukset (mm. TUVA), joten niiden osalta sanasto kannattaisi vielä käydä läpi. Sanasto on rakenteellisesti toimiva. Olisi hyvä, jos sanastosta tehtäisiin sen valmistuttua yksinkertaistettu

versio, joka olisi otettavissa käyttöön koulutustoimijoilla esim. osana perehdytystä. Koska sanasto on jatkuvaan oppimiseen, niin siitä puuttuu käsitteitä. Sanastoon toivoisi lisättävän (isompina asioina ja käsittekaavioon avattuna) seuraavat:

- korkeakoulutus (nyt monessa kohdassa viitattu, mutta koonti yhden käsitteen alle, erikoistumiskoulutus, täydennyskoulutus jne.) ja
- vapaa sivistystyö (sivu 14)
- tutkinto (opetushallinnon tutkinnot, muut tutkinnot)

sekä pienempänä

- aikuisten perusopetus.
- **Terminologin kommentti 4.5.2023:** Miten ymmärrätte lausunnossa esitetyn toiveen aihepiirien/käsitteiden lisäämisestä? Toivooko lausunnonantaja, että sanastoon lisättäisiin em. käsitteet (esim. korkeakoulutus, vapaa sivistystyö, tutkinto)? Vai kenties, että sanaston käsitteet esitettäisiin jotenkin em. aihepiireihin ryhmiteltyinä? Vai jotain muuta?

Siikalatvan kunta

Sanastot olivat selkeitä ja huolella valmisteltuja. Kaaviot selvensivät asiaa.

Tampereen kaupunki Sivistyspalvelut, Sivistyspalvelujen apulaispormestari 21.1.2022

Jatkuvan oppimisen sanaston määrittely on erittäin hyvä ja tarpeellinen hanke koulutukseen ja oppimiseen liittyvien käsitteiden käytön yhdenmukaistamiseksi. Luonnoksessa esitetyt suositukset suomenkielisistä termeistä sekä käsitteiden välisistä suhteista ovat selkeitä ja hyvin havainnollisesti esitetty. Sanasto antaa hyvän pohjan jatkossa hankkeen tavoitteen mukaisesti myös eri hallinnonalojen vuoropuheluun sekä eri toimijoiden yhteistyöhön.

Monista ansioistaan huolimatta käsitteiden käsittelyssä ja esimerkeissä ei ole saavutettu täysin samanarvoista mainintaa eri koulutusmuotojen kesken mm. esimerkkien käytössä.

Luonnoksen kantava näkökulma koulutukseen ja oppimiseen on vahvasti työelämälähtöinen, kun taas nykyisen oppimiskäsityksen ja uudistetun lainsäädännönkin myötä todellisuudessa painotetaan entistäkin enemmän ei formaalin oppimisen merkitystä. Tämän näkökulman ristiriitaa olisi syytä vielä tarkastella kokonaisuutena.

Jyväskylän yliopisto, koulutuspalvelut

Sanastoon valikoituneiden käsitteiden ulkopuolelle on jäänyt sellaisia käsitteitä, jotka olisi ollut tarkoituksenmukaista määrittellä osana jatkuvan oppimisen kontekstia tai suhteessa jatkuvaan oppimiseen, esim.

- MOOC (massive open online course),
- (digitaalinen) osaamismerkki,
- “pieni osaamiskokonaisuus” (micro-credential).

Lisäksi kiinnitimme huomiota sanaston jakautumiseen OKM-koulutusten ja TEM-koulutusten suhteen. Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa oli omat käsitteet. Kansalaisten näkökulmasta olisi eduksi, mitä yhtenäisempiin käsitteisiin päästäisiin.

Opetushallitus

Opetushallitus kiittää mahdollisuudesta lausua jatkuvan oppimisen sanastosta. Opetushallitus pitää jatkuvan oppimisen sanaston työryhmän työtä ja jatkuvan oppimisen sanaston käsitteiden ja käsitteiden välisten suhteiden määrittelyä tärkeänä.

Opetushallitus toteaa, että jatkuvan oppimisen sanasto parantaa sekä opetus- että työ- ja elinkeinohallinnon käyttämän sanaston yhdenmukaisuutta ja yhteistä ymmärrystä. Jatkuvan

oppimisen sanastossa määritellyt käsitteet yhdenmukaistavat sekä viestintää että palveluiden suunnittelussa, säädösvalmistelussa ja tietoarkkitehtuuryössä käytettävää sanastoa.

Työväen Sivistysliitto

Työväen Sivistysliitto jäi kaipaamaan sanastoon vielä joidenkin nyt ulkopuolelle jääneiden käsitteiden määrittelemistä. Tällaisia käsitteitä ovat:

- opinnollistaminen
- osaamistodistus
- digitaalinen osaamismerkki
- suomenkielinen termi käsitteelle micro credentials (ellei sitten ole suomeksi vain osaamiskokonaisuus)
- tutkintoon johtamaton koulutus
- vapaa sivistystyö

Vapaa Sivistystyö ry, Wallén Björn

Yleiset huomiot sanaston valmistelusta: Asiantuntijaryhmässä ei näytä olevan kasvatustieteilijöitä eikä yliopistoedustusta muutenkaan – asiantuntijaosaaminen näyttää siten kapealta jo ennakkoon. Käsitehierarkiat ja -suhteet ovat formalistisia, mikä viittaa vahvasti jatkuvan oppimisen implementointiin ja hallinnan digitalisointiin, jota mm. EU:n kasvatusalan tutkimusohjelmissa on jo monet vuodet haettu: kun saataisiin koulutusta koskevat ilmiöt ja sanasto standardoitua, tekoälyn ja koneoppimisen avulla päästäisiin keräämään dataa, seuraamaan toimintaa/uudistusten etenemistä, arvioimaan ja tekemään päätöksiä tehokkaasti. Tämä on ymmärrettävää hallinnon tehokkuuden nimissä, mutta samalla on vaarana että tietyn käsitteen genealogia ja eri kontekstien konnotaatiot häipyvät. Esimerkiksi sanat yleissivistys ja ilmiöoppiminen puuttuvat listalta, vaikka molemmat ovat relevantteja termejä työelämässä.

Koulutuskuntayhtymä OSAO, Opiskelijapalvelut ja Työelämä- ja yrityspalvelut

Sanaston luominen ja päivittäminen terminologiaa vastaavaksi on tärkeää. Se jäsentää koko koulutusjärjestelmän kokonaisuutta, eikä ainoastaan jatkuvan oppimisen sanastoa. Sanastotyön merkitys on tärkeä, koska se tulee heijastumaan digitaalisten järjestelmien kautta koulutuksen järjestämiseen. Tarvittaessa tulisi jatkaa käsitteiden yhtenäistämistä ja yksinkertaistamista (OKSA - sanasto). Koulutuskuntayhtymä OSAO kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Keski-Suomen Työpajayhdistys ry, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry/PAIKKO

Jatkuvan oppimisen kentän laajuus haastaa. Erityisesti huomio kiinnittyi uusien jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien puuttumiseen sanastosta. Näin se saattaa jo ilmestyessään olla vanhentunut, koska tältä osin tilanne muuttuu nyt voimakkaasti. Työvalmennuksen ja työpajatoiminnan opinnollistaminen, tunnistetut oppimisen mahdollisuudet ja osaamistodistustoiminnan voimakas laajeneminen tulisi ottaa huomioon jo nyt. Sanasto keskittyy enemmän hallinnolliseen kuin toiminnalliseen määrittelyyn, jolloin monet mahdollisuudet ja ilmiöt jäävät nyt käsittelemättä, osaamistodistuksen lisäksi osaamismerkit, järjestöjen laajeneva ohjaus ja valmennus sekä myös koulutustyö jäivät määritelmien ulkopuolelle. Sanaston kunnianhimoisena tavoitteena tulisi olla se, että se palvelee hallinnollisten ja koulutusorganisaatioiden tarpeiden lisäksi myös tätä laajenevaa palvelujen tuottajien kenttää ja tuo siten aidon yhteistyön mahdollisuuksia. Roolien ja käsitteiden liian tarkka tai hallinnollisesti rajaava määrittelemine ei liene toimiva ratkaisu, vaan tulisi pitäytyä sellaisella yleisyystasolla, joka mahdollistaisi asioita laajasti.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry, Lamppu Veli-Matti

Käsitteiden määrittelyssä on jonkin verran epätasaisuutta. Niitä pitää myöskin yhtenäistää esim. jatkuvan oppimisen käsitteen ja elinikäisen käsitteen osalta. Käsitteiden sisällöt muuttuvat jatkuvasti ja onkin tärkeää, että tätä sanastoa päivitetään säännöllisesti.

Varsinais-Suomen ELY; Säippä Sari

Sanaston eri kohdissa viitataan TE-toimiston ohjaukseen/palveluun tms. Kuitenkin parhaillaan vastaavaa työtä kuin TE-toimistot tekevät myös useat kuntakokeilut. Olisiko parempi käyttää TE-toimiston ja kuntakokeilun nimeämisen sijaan termiä TE-palvelut, joka ymmärtääksemme kattaa sekä kokeilujen että TE-toimistojen toiminnan ja palvelut.

- **Terminologin kysymys 4.5.2023:** Vaikuttaako tämä ehdotus toimivalta? Mihin sanaston kohtiin muutos vaikuttaisi?

Tampereen yliopisto, Koulutuksen ja jatkuvan oppimisen palvelualue

Tampereen yliopisto pitää sanastoluonnosta pääosin hyvänä. On hyvä, että käsitteet määritellään yhteisesti, ja hyödynnetään jo olemassa olevia OKSA-sanaston määrittelyitä.

Helsingin yliopisto

21.1.2022

Lausunto on valmisteltu Helsingin yliopiston opetuksen toimialan asiantuntijoiden yhteistyönä ja koonnista on vastannut koulutuspäällikkö Pauliina Kupila. Lausunnon on hyväksynyt kehitysjohtaja Susanna Niinistö-Sivuranta.

Helsingin yliopisto pitää tärkeänä, että yhteinen sanasto on laadittu, mikä tulee helpottamaan opetusalan ja työvoimahallinnon välistä yhteistyötä jatkuvan oppimisen kentällä. Yliopisto kiittää sanaston luonnin asiantuntijaryhmää ja toteaa luonnoksen olevan perinpohjainen ja hyvin valmisteltu. Useat määritelmät ovat OKSA:n mukaiset, mikä on hyvä asia. Helsingin yliopisto pitää tärkeänä sanaston kieliversiointia eli sanastolle tulisi tuottaa vastaavuudet ruotsiksi ja englanniksi.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA) / Opetushallitus

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus kiittää mahdollisuudesta lausua Jatkuvan oppimisen sanaston luonnoksesta. Sanasto on tärkeä osa jatkuvan oppimisen uudistusta ja yhtenäistä julkisen hallinnon toimivuutta. Sanaston määritelmät ja huomautukset ovat kokonaisuutena selkeitä. Käytännön esimerkit yksilön näkökulmasta helpottavat käsitteiden ymmärtämistä merkittävästi. Käsitteekaaviot havainnollistavat käsitteiden välisiä suhteita, mutta kaavioissa on vielä hiomisen varaa. Kaikki käsitteet kattava kokonaiskaavio olisi mielenkiintoinen mutta mahdollisesti liian haastava toteuttaa tässä yhteydessä. Sanasto käsittelee vielä melko suppeaa käsittekokonaisuutta jatkuvan oppimisen laajan käsityksen näkökulmasta. Sanasto ei ota riittävästi huomioon sitä osaamisen kehittämistä, jota hankitaan koulutusjärjestelmän ja julkisesti rahoitetun koulutuksen ulkopuolella. Tähän liittyen olemme esittäneet joitakin ehdotuksia edellä käsittekohtaisesti. Pidämme tärkeänä sitä, että sanaston työstäminen jatkuu myös tulevaisuudessa. Erityisesti yllä mainitsemamme puutteet on tärkeä ottaa vahvemmin huomioon sanaston jatkokäsittelyssä. Sanastoon on tärkeä saada suomenkielisten käsitteiden rinnalle myös englannin- ja ruotsinkieliset käännökset.

- **Terminologin kysymys 4.5.2023:** Pohdin kommenttia, jonka mukaan sanasto ei ota riittävästi huomioon sitä osaamisen kehittämistä, jota hankitaan koulutusjärjestelmän ja julkisesti rahoitetun koulutuksen ulkopuolella. Minkä käsitteiden kohdalla tämä seikka tulisi ottaa huomioon? Miten?

OKM / Jatkuvan oppimisen sihteeristö

Sanastossa tulisi täsmentää, mitkä käsitteet tulevat lainsäädännöstä ja mitkä ei.

- **Terminologin kysymys 4.5.2023:** Näettekö tarpeellisenä tämän kehitysehdotuksen? Esimerkiksi OKSAssa ei ole systemaattisesti jokaisen käsitteen yhteydessä mainittu, onko käsite peräisin lainsäädännöstä vai ei. Lisäksi pohdin, tarkoittaako lausunnonantaja nimenomaan käsitteitä vai niiden nimityksiä (termejä). Joskus asiasta voidaan lainsäädännössä puhua eri nimityksellä kuin sanastoon on valittu.

- **Terminologin kysymys 4.5.2023:** Jos käsitteeseen liittyen on olemassa säännöksiä lainsäädännössä, voidaan tietysti lisätä viittauksia kyseisiin säännöksiin.
- **Terminologin kysymys 4.5.2023:** Pohditteko, miten em. tietoa voisi hyödyntää? Onko tarve laaja?

CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy (Digivisio 2030 -hanke), Digivisio 2030 -hankkeen työryhmä, Kempainen Heini-Maari

- Lähtökohta: Jatkuva/elinikäinen oppiminen -käsitteet ovat hyviä instrumentteja siihen, että laajennamme käsitystämme (ja palveluita) jotka liittyvät erimuotoisen ja -aikaisen oppimisen ja osaamisen kehittämisen tukemiseen. Lisäksi ne auttavat nostamaan myös muussa kuin formaalin tutkintokoulutuksen kontekstissa tapahtuvan oppimisen arvostusta (esim. työelämässä oppiminen ja omatoiminen oppiminen). Yhteiskunnallisen kehityksen ja hallinnonalojen välisen yhteistyön edistämiseksi esitämme, että OKSA-sanasto ja jatkuvan oppimisen sanasto yhdistettäisiin keskenään ja siten vähennettäisiin riskiä termien ristiinkäytöstä. Mikäli nämä jäävät erillisiksi sanastoiksi, tulee niiden väliset viittaukset tuoda ilmi selvästi erityisesti keskeisimpien termien osalta.
- Jatkuva oppija vai oppija? Sanastoluonnos ei määrittele jatkuvaa oppijaa. Nykyisin jatkuvan oppimisen toimijalle ei ole vakiintunutta käsitettä. JOD:issa on rooli nimeltä jatkuva oppija. Joissain korkeakouluissa jatkuva oppija viittaa ei-tutkinto-opiskelijaan. Yhteenvetona voisi todeta, että oppimisen määritelmän, saman yksilön eri roolien ja samaan opetukseen osallistuvien yksilöiden eri roolien perusteella oikea toimijatermi tulisi olla oppija, eikä jatkuva oppija. Oppija toistuukin toimijana läpi sanastoluonnoksen, mutta sitä ei ole tässä sanastossa määritelty. Oppija on määritelty OKSA-sanastossa, mutta tähän määritelmään olisi syytä viitata. Ehdotamme että sanastotyöryhmä hyödyntää Digivisio 2030 -hankkeessa laadittua oppija-käsitteen rakennetta (Lähde: <https://wiki.eduuni.fi/download/attachments/218701547/Oppijan%20roolit%2018012022.png?version=1&modificationDate=1642592781957&api=v2>). Sen tausta on OKSA-sanastossa ja OPI-viitearkkitehtuurin sanastotyössä, jota on laajennettu vastaamaan jatkuvan oppimisen määritelmää lisäämällä siihen roolit; 'työelämässä oppija' ja 'omatoiminen oppija'. Ehdotamme että oppijan alaroolit kannattaa täydentää joko OKSA-sanastoon tai jatkuvan oppimisen sanastoon.

Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry

Kiitämme mahdollisuudesta lausua jatkuvan oppimisen sanaston luonnosta. Sanasto on kohtalaisen selkeä ja käsittekaaviot ymmärrettävät. Monilta osin sanasto kuitenkin perustuu kovin normatiiviseen, kapeaan ja heterogeeniseen käsitykseen yksilön koulutus- ja urapolusta. Sanastossa tulisi huomioida laajemmin ihmisten moninaiset elämänpolut ja erilaiset tavat ja paikat hankkia osaamista (esimerkiksi järjestötoiminta, luottamustehtävät ja vapaaehtoistoiminta).

Opintokeskukset ry

Yleiset kommentit sanastosta: Opintokeskukset ry kiittää lausuntopyynnöstä Jatkuvan oppimisen sanastoon. Sanasto on kattava, ymmärrettävä ja looginen. Opintokeskukset ry pitää hyvänä, että elinikäisen oppimisen käsitteen alla on huomioitu se, että vaikka käsitteen kytkeytyminen perinteiseen kansansivistykseen ja aikuiskoulutukseen on valitettavasti heikentynyt, elinikäisen oppimisen käsite on edelleen tärkeä kattokäsite. Opintokeskukset ry pitää tärkeänä, että juuri vapaatavoitteisessa sivistystyössä saavutettu osaaminen tuodaan näkyviin oman käsitteen ja sanoituksen kautta. Vapaan sivistystyön sisällyttäminen myös moniin käytetyistä käsitteistä mm. Huomiossa/ esimerkeissä on tärkeää, mihin mm. Osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvän käsitteen kohdalla on lausunnossa kiinnitetty huomiota. On tärkeää, että elinikäisen oppimisen ja jatkuvan oppimisen käsite-eroa ja käyttöä painotetaan ja tuodaan esille myös tulevaisuudessa, niin että se ymmärretään yhtenäisesti laajalla koulutuskentällä. Päivitetty sanasto

on hyvä saada laajasti ja kattavasti käyttöön, jotta sekä eri koulutustoimijat että koulutuksiin osallistuvat henkilöt ymmärtävät jatkuvan oppimisen kokonaisuuden ja käsitteet samalla tavalla. Uusitun sanaston levittäminen kaikkien koulutustoimijoiden käyttöön on tärkeää

Erilaisten oppijoiden liitto ry

Sanasto on varsin selkeästi laadittu ja esitetty, ja termien määrittelyt ovat pääosin yksiselitteisiä. Kaaviot havainnollistavat hyvin termien ja käsitteiden suhteita. Kun kyseessä on jatkuvan oppimisen sanasto, jossa jatkuva oppiminen määritellään enemmän työelämään sidoksissa olevaan oppimiseen kun taas elinikäinen oppiminen on laajempi käsite, on perusteltua, että sanastokin keskittyy suoraviivaisemmin työelämävalmiuksia antavaan oppimiseen. Oppimisen ja osaamisen tunnistamisen tapojen kehittyessä todennäköisesti sanastokin laajenee, joten on tärkeää päivittää sanastoa riittävän usein. TUVA-koulutus (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus) ja esimerkiksi osaamistodistus ja osaamismerkki olisi hyvä lisätä sanastoon jo nyt.

Suomen Kuntaliitto ry; Kallio-Savela Maarit

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta jatkuvan oppimisen sanastoksi. Yleisesti Kuntaliitto toteaa, että sanaston hteensopivuus muiden sanastojen esim. valtionavustustoiminnan sanaston sekä OKSA-sanaston kanssa tulisi varmistaa. On tärkeä myös varmistaa, että sanasto kokonaisuudessaan ei ole ristiriidassa lainsäädännön kanssa. Osaamismerkkien myöntäminen oppijoille koulutuksessa lisääntyy, joten voisi arvioida, tulisiko sanastossa todeta myös osaamismerkit.

TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry, Sjöblom Merja

Hienoa, kun saamme sanaston, joka yhdenmukaistaa osaamisen ja sen kehittämiseen liittyviä käsitteitä ja niiden käyttämistä.

Keva, Korhonen-Yrjänheikki Kati

Jatkuvan oppimisen sanaston valmistelu on perusteltua ja hyödyllistä. Jatkuvan oppimisen sanaston käsittemäärittely mahdollistaa sujuvaa dialogia ja jaetun ymmärryksen muodostamista jatkuvan oppimisen kehittämistyössä.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kiittää mahdollisuudesta lausua Jatkuvan oppimisen sanaston luonnoksesta. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto katsoo, että jatkuvan oppimisen sanaston määrittely selkiyttää ja luo yhteisen ymmärryksen eri toimijoille siitä, mitä milläkin termillä tarkoitetaan.

Valtiovarainministeriö, Hermans Outi

VM kiittää mahdollisuudesta lausua sanastoluonnoksesta ja kehottaa sanaston valmistelutyössä tukeutumaan aihealueeseen liittyviin muihin julkaistuihin sanastoihin sekä Yhteentoimivuusalustaan (<https://www.suomidigi.fi/ohjeet-ja-tuki/yhteentoimivuusalusta>), jonka avulla havaitaan sanastoluonnoksen termeille rinnakkaiset termit paremmin kuin irrallaan toimiessa. Sanastoa tarkennettaessa on syytä rajat ylittävän tiedonvaihdon tarpeiden osalta ottaa huomioon EU Core Vocabulariesien määrittelyt (Publications Office of the European Union). Työn apuna voi hyödyntää Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämällä Yhteentoimivuusalustalla julkaistua Julkisen hallinnon yhteentoimivuussanasto - EU-ydinkäsitteet -määrittystä: <https://sanastot.suomi.fi/concepts/0f2eb2-b83c-4244-b7ba-e45665828059>

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry

Pidämme sanaston laatimista erittäin tervetulleena ja näemme, että se voi osaltaan selkiyttää jatkuvasta koulutuksesta käytävää keskustelua. Sanaston hyödyllisyyden kannalta on tärkeää tiedottaa siitä aikanaan laajasti sekä päivittää sitä tarpeen mukaan ja tarpeeksi usein.

Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry

Sanaston käsittekaaviot on suurimmilta osin rakennettu hyvin ja määritelmätekstit ovat sinällään kirkkaita. Suhtaudumme kuitenkin hyvin kriittisesti siihen, että luonnos on nyt koostettu lähinnä tutkintotavoitteisen koulutuksen ja työllisyydenhoidon näkökulmista, ja pitkälti sivuuttaa niiden ulkopuolella tapahtuvan oppimisen sekä sitä tukevat toimenpiteet. Sanasto ei tällaisenaan ota riittävässä määrin huomioon jatkuvan oppimisen kokonaisuuden kannalta ratkaisevan tärkeitä välityömarkkinoihin, sosiaaliseen vahvistamiseen ja kuntoutukseen liittyviä käsitteitä ja tekijöitä. Puute on merkittävä etenkin, kun huomataan, että esimerkiksi työpajatoimijoista n. 60 % (140 työpajaa) oli jo vuoteen 2020 mennessä tunnistanut oppimisympäristönsä; melkein kaikilla oppimisympäristönsä tunnistaneilla työpajoilla oli mahdollista suorittaa osia ammatillisista perustutkinnoista; ja liki sama määrä työpajoista laati valmentautujille osaamistodistuksia valmennusjaksolla tunnistetun osaamisen pohjalta. Jotta yleistä osaamistasoa voidaan nostaa ja lähestyä kaikille kansalaisille yhdenvertaisesti tarjoutuvia koulutus- ja työmahdollisuuksia, avainasemassa ovat panostukset pelkän perusasteen koulutuksen varassa olevien ja vaikeasti työllistyvien kohderyhmien oppimiseen. Tutkimuksista tiedetään, että katkenneisiin koulutus- ja työelämäpolkuihin liittyy ennen kaikkea sosiaalisiin taustoihin, kasvuympäristön epävakauteen sekä fyysiseen toimintakykyyn ja esimerkiksi mielenterveyteen liittyviä syytekijöitä. Sanaston olisi siksi tärkeää tarjota oppimisen käsitteellisiä rakennusaineita myös sellaisiin elämäntilanteisiin, joissa työllistyminen avoimille työmarkkinoille tai osallistuminen tutkintoon johtavaan koulutukseen eivät ole vielä ajankohtaisia tai ensisijaisia vaihtoehtoja. Tätä tarkoitusta Suomessa palvelevat välityömarkkinat, työpajatoiminta ja muut valmennusyhteisöt: ne tuottavat laajalti työ- ja toimintakyvyn tukemisen ohella osaamisen tunnistamiseen ja kehittämiseen erikoistuneita ratkaisuja. Mikäli näkökulmaa ei laajenneta työ- ja toimintakyvyn vahvistamiseen liittyvillä käsitteillä, voi sanaston nyt kapeaa tulokulmaa pitää suoranaisena rajoitteena jatkuvan oppimisen rakenteiden tarkoituksenmukaiselle kehittämiselle lähitulevaisuudessa. Ehdotammekin, että sanastoon luetaan mukaan ainakin seuraavat, sosiaalisen vahvistamisen ja kuntouttamisen parissa yleisesti käytetyt käsitteet, joihin kytkeytyvä toiminta palvelee suoraan jatkuvan oppimisen yleisiä tavoitteita (käsitteet tärkeysjärjestyksessä): opinnollistaminen, oppimisympäristön tunnistaminen, vaihtoehtoinen oppimisympäristö, osaamistodistus, yksilövalmennus, työvalmennus, ryhmävalmennus ja tuettu oppisopimus.

Laukia Jari, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu

Käsitteen määrittely on tarpeellinen prosessi.

Kansalaisopistojen liitto KoL

Kansalaisopistojen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua Jatkuvan oppimisen sanaston luonnoksesta. Jatkuvan oppimisen sanastossa esitetään noin 60:n jatkuvaan oppimiseen liittyvän käsitteen tiedot. Käsitteiden sisältö kuvataan määritelmien ja niitä täydentävien huomautusten avulla. Suomenkielisistä termeistä annetaan suositukset. Pohjoismaiden välillä jo tiiviisti tapahtuvan ja globaaliin lisääntyvään jatkuvaan oppimiseen liittyvän yhteistyön takia on tärkeää lisätä ruotsin- ja englanninkieliset vastinetermit sanastoon niin pian kuin mahdollista. Jatkuvan oppimisen sanasto keskittyy jatkuvan oppimisen järjestelmän nykytilaa koskeviin käsitteisiin. Koska koko käsite on suomenkielisenäkin vielä tuoreehko, tulevaan tavoitetaan liittyviä käsitteitä on tarpeen määritellä myös mahdollisessa jatkohankkeessa. Jatkuvan oppimisen uudistaminen edellyttää niin opetushallinnon ja työhallinnon välistä tiivistä vuoropuhelua kuin keskustelua aikuiskasvatuksen tutkijoiden ja suuren yleisön kanssa. Tähän prosessiin sisältyy käsitteiden määrittelyä ja harmonisointia, mistä Kansalaisopistojen liitto kiittää luonnoksen syntyyn vaikuttaneita. Sanasto on oiva apuväline jatkuvan oppimisen uudistuksen toimijoille. Konkreettisena tavoitteena on, että näitä käsitteitä voitaisiin jatkossa käyttää mahdollisimman yhdenmukaisesti paitsi viestinnässä myös palveluiden suunnittelussa, säädösvalmistelussa ja tietoarkkitehtuurityössä. Tässä sanastoluonnoksessa elinikäinen oppiminen nähdään käsitteen jatkuva oppiminen yläkäsitteenä.

Jotkin tahot näkevät nämä käsitteet kuitenkin edelleen lähes päällekkäisinä ja synonyymisinä. Kansalaisopistojen liitto muistuttaa, että on tärkeää antaa jatkuvan oppimisen prosessille sen tarvitsema kehkeytymisaika osana suomalaista aikuiskoulutusjärjestelmää niin terminologian kuin muidenkin siihen läheisesti liittyvien asioiden osalta.

Bildningsalliansen rf

Bildningsalliansen tackar för begäran om utlåtande gällande ordlista för kontinuerligt lärande. Bildningsalliansen anser att det är av stor vikt att det finns klara förklaringar på de begrepp som anses ska användas inom det kontinuerliga lärandet på de båda nationalspråken och i förlängningen på engelska. Bildningsalliansen anser att ordlistan för det kontinuerliga lärandet ska finnas på båda nationalspråken i det skede då man begär olika intressegrupper om utlåtande. Det finns en del begrepp som på svenska kan översättas med flera alternativ än ett, såsom t.ex. handledning och vägledning. Eftersom det kontinuerliga lärandet berör den svenskspråkiga utbildningen, likaväl som den finskspråkiga ska ordlistan finnas tillgängligt på de båda språken samtidigt. Bildningsalliansen anser att det är bra att man i ordlistan har förklarat skillnaden mellan livslångt lärande och kontinuerligt lärande samt i vilket sammanhang det ena ska föredras framom det andra. Bildningsalliansen understöder tanken att det livslånga lärandet är ett mera övergripande begrepp och kontinuerligt lärande är ett underbegrepp. Man kunde i samband med dessa begrepp också skriva in det faktum att i globala, europeiska och nordiska sammanhang används begreppet livslångt lärande. Vad gäller begreppet "ohjaus" kan man på svenska använda både ordet handledning och vägledning. Vid översättning är det viktigt att beakta de olika begreppens innebörd. En översättning kan också behöva en diskussion kring innebörden av orden och en jämförelse vilka begrepp och innebörd som sätts på orden i andra nordiska länder.

Tietojohtaminen ry

Tietojohtaminen ry on rekisteröity yhdistys, joka edistää tietoperusteista arvonluontia ja tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa ja kaikessa yhteiskunnan toiminnassa. Yhdistys tekee tietojohtamista tunnetuksi, antaa lausuntoja, toimii alan kouluttajana julkisen ja yksityisen sektorin organisaatioiden tarpeisiin sekä julkaisee Tietoasiantuntija-lehteä ja blogia. Yhdistyksen jäsenistö koostuu yhteisöjäsenistä ja henkilöjäsenistä, jotka ovat tietoalan ammattilaisia ja/tai alaa opiskelevia. Yhdistys ajaa eri ammatti- ja organisaatioryhmien tietojohtamisen intressejä, ja edistää osaamista tietojohtamisen kokonaisuudessa. Jatkuvan oppimisen uudistamisen parlamentaariseen hankkeeseen liittyvässä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön Jatkuvan oppimisen sanastohankkeessa on laadittu Jatkuvan oppimisen sanaston luonnos. Uudistustyö edellyttää terminologista sanastotyötä, joka osaltaan mahdollistaa opetushallinnon ja työhallinnon välistä vuoropuhelua. Sanasto on tarkoitettu tukemaan edellä mainittujen ministeriöiden yhteistä jatkuvan oppimisen digitaalisten palveluiden kehittämistä. Sanastoluonnoksessa esitetään noin 60 jatkuvaan oppimiseen liittyvää käsitettä tietoineen. Käsitteiden sisältö kuvataan määritelmiä täydentävien lisätietoja sisältävien huomautusten avulla. Tämän Jatkuvan oppimisen sanaston keskittyessä jatkuvan oppimisen järjestelmän nykytilan käsitteisiin tavoitetaan liittyvien käsitteiden määrittelyä pidetään tarpeellisenä toteuttaa mahdollisessa jatkohankkeessa. Kuten sanaston esipuheessakin on todettu, tämä sanasto on tarkoitettu apuvälineeksi jatkuvan oppimisen uudistuksen toimijoille laajempaan tavoitteenaan mahdollistaa käsitteiden käyttö yhdenmukaisesti viestinnän lisäksi myös säädösvalmistelussa, tietoarkkitehtuuryössä ja palveluiden suunnittelussa. Sanastosta toivotaan yleisemminkin olevan hyötyä esimerkiksi tietojärjestelmien ja palveluiden kehittäjille, kääntäjille, tiedottajille ja toimittajille, jotka käyttävät työhön ja oppimiseen liittyviä termejä ja käsitteiden määritelmiä. Tarkoituksena on sanaston avulla edistää myös julkisen hallinnon tietojen yhteentoimivuutta.

Tietojohtaminen ry:n näkemyksen mukaan Jatkuvan oppimisen sanasto on hyvin ja perusteellisesti laadittu. Myös sanastotyössä mukana olleita henkilöitä on kertynyt melkoinen joukko, ilmeisesti sitten asiantuntemustakin on runsaasti mukana. Sanaston taustalla on vuonna 2010 aloitettu opetus-

ja kulttuuriministeriön Sanastokeskuksen kanssa käynnistämä sanastotyö ja sen tuloksena Opetus- ja koulutussanasto (OKSA), uusin 2. laitos vuodelta 2021 sisältäen n. 760 käsitettä kuvauksineen, tavoitteenaan alun perin muun muassa tukea Opetushallituksen verkkopalveluiden kehittämistä, koulutuksen ja tutkimuksen tietoarkkitehtuuria sekä luoda osaltaan siltoja lainsäädännön ja tietotuotannon välille. Tästä Opetus- ja koulutussanastosta, joka sisältää myös ruotsin- ja englanninkieliset vastineet huomattavalle osalle termeistään, on saatu käyttöön useita valmiita termejä ja määritelmiä Jatkuvan oppimisen sanastoon, jossa onkin monien termitietueiden, noin 40 prosenttia termitietueista, huomautus-kentässä maininta esimerkiksi käsitteen sisällöllisestä yhdenmukaisuudesta Opetus- ja koulutussanaston käsitteen kanssa. Monet määritelmätkin ovat samoja tai lähes yhdenmukaisia, huomautuksia on tarvittaessa usein täydennetty.

Vain muutamille termeille on esitetty synonyymejä ja herääkin kysymys, onko niitä käytännössä enemmän mutta jätetty pois tästä sanastosta. Yleisesti käytössä olevien samanarvoisten ja sallittujen synonyymien sekä hylättävien olisi tarpeen sanaston käytön kannalta olla mukana.

Jatkuvan oppimisen sanastossa annetaan nyt suomenkielisistä termeistä suositukset, ja tarkoituksena on lisätä sanastoon mahdollisessa jatkohankkeessa ruotsin- ja englanninkieliset vastinetermit. Tietojohtaminen ry kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että monien termien ruotsin- ja/ tai englanninkieliset vastineet ovat jo olemassa, esimerkiksi tuossa Opetus- ja koulutussanastossa lähes 90 prosentissa näille sanastoille yhteisten termien tietueista. Vähintäänkin toisen kotimaisen kielen mukaan ottaminen ei siten liene ollut aivan mahdottomuus jo tässä ensimmäisessä sanastotyön hankkeessa, kun jo alkuvaiheessa olisi otettu laajemmin huomioon sanastojen tarjoamat synergiaedut niitä hyödyntäen.

Muutoin Jatkuvan oppimisen sanastossa termeillä oppiminen, elinikäinen oppiminen, jatkuva oppiminen ja koulutus ovat hyvät määritelmät; myös osaaminen on määritelty hyvin ja riittävän laajasti.

Termi kyvykkyys – määritelmässä pitäisi mainita tuo ominaisuus myös yksilölle kuuluvana, ei pelkästään organisaatiolle.

Vaikka sanaston nimi on Jatkuvan oppimisen sanasto, oppimiseen ja sen osa-alueisiin liittyviä käsitteitä ja termejä on vähemmän kuin koulutukseen liittyviä (koulutus 1 ja 2 sekä koulutusjärjestelmä ym.) sekä opetukseen.

Tällä sanastolla on jotenkin hallintopainotteinen ote, jossa kouluttaminen on ylhäältä käsin tarkasteltua toimintaa – oppiminen on omaehtoista yksilön toimintaa! Vrt. hankkeen keskittyminen nykytilaan. Näkemyksenä on, että tekemällä oppimisella on suuri merkitys, esimerkiksi suuri osa työssä oppimisesta ja osaamisen kehittymisestä tapahtuu nimenomaan työtä tehden, toisilta oppien, ongelmanratkaisussa jne. Tässä yhteydessä on hyödyllistä tarkastella 1990-luvulla kehitettyä 70-20-10 – mallia oppimisesta ja osaamisen varmistamisesta. Haasteita henkilöstön osaamisen varmistamisessa tuovat jatkossakin nopea uuden oppiminen sekä poisoppiminen. Henkilöstön osaamisen varmistamiseen kuuluu työssäoppimisen muotojen parempi hyödyntäminen. Tässä edellä mainittuihin haasteisiin vastaavan 70-20-10 –mallin ideana on, että 70 prosenttia työelämässä opituista asioista ihminen omaksuu kokemuksen kautta, mikä sisältää työssä oppimista, uusien haasteiden ja ongelmien ratkaisemista. Mallissa 20 prosenttia oppimisesta muodostuu vuorovaikutuksesta toisten henkilöiden kanssa ja palautteen antamisesta sekä kokemusten jakamisesta tai seurattaessa esihenkilön tai kollegan työtä. Mallissa kuvattu 10 prosenttia oppimisesta on muodollisen koulutuksen ja valmennuksen ansiota. Huomattakoon, että 70-20-10 –mallin elementtien suhteet voivat eri elämäntilanteissa ja –vaiheissa jakautua eri tavalla.

Tietojohdaminen ry:n näkemyksen mukaan sanastossa voisi olla enemmän oppivelvollisuusiän jälkeiseen oppimiseen liittyviä termejä, kun nyt on termi omaehtoinen koulutus.

Lisäksi osaamisen kehittäminen, joka liittyy myös työssä oppimiseen, puuttuu sanastosta kokonaan. Osaamisen kehittäminen liittyy osaamisen johtamiseen – ainakin työelämäkontekstissa. Tässä yksi osaamisen kehittämisen määritelmä: Osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista osaamisen ylläpitämistä ja päivittämistä tulevaisuuden tarpeita varten. Se on myös poistuvan osaamistarpeen korvaamista tarvittavalla osaamisella ja täysin uuden osaamisen hankkimista. Osaamisen kehittäminen perustuu tietoon, jota osaamisen ennakoinnilla on hankittu tulevaisuuden osaamistarpeista. Lähde: www.kt.fi/henkilostojohtaminen/osaamisen-johtaminen

Jatkuvan oppimisen sanastossa termi henkilöstökoulutus on mukana, mutta oppimista ja osaamisen kehittymistä tapahtuu työssä myös muilta oppien, kuten yllä on sanottu. Työelämässä oppiminen on myös mukana, mutta siinäkin viitataan järjestettyyn koulutukseen. Todettakoon, että asiaa sivuavia ohjaukseen ja valmentamiseen liittyviä termejä on mukana. Myönteistä on, että osaamisen kehittämiseen liittyvät osaamisen tunnistaminen ja osaamisen tunnustaminen ovat mukana. Sitten vertaisohjaus on mukana – vertaisoppiminen ei. Ohjaus-termin, mukaan luettuna vertaisohjaus, määritelmän näkökulma on pikemminkin opetuksen, ei oppimisen. Huomioimme myös, että nyt poisoppiminen puuttuu – sekin on tärkeää monissa tilanteissa, kun asiat kehittyvät ja kuten edellä jo todettiin. Jatkuvan oppimisen sanastoluonnoksesta puuttuvat myös erilaiset oppimisympäristöt – yhä enemmän on tulossa digitaalisia oppimisympäristöjä.

Määritelmien laadinnassa on vielä tarkistettava, ettei muun muassa erilaisia kehämääritelmiä pääse syntymään, kuten nyt on eräissä termitietueissa.

Käsitejärjestelmien graafisessa esitystavassa on eroavaisuutta aikaisempaan nähden siten, että tässä sanastoluonnoksessa hierarkiasuhteista käsitejärjestelmää kuvataan nuolidiagrammilla vaikka vakiintuneesti sellaisella kuvataan funktiosuhteista käsitejärjestelmää ja hierarkiasuhteista puolestaan puodiagrammilla. Asiaa selkeyttää se, että kunkin käsitekaavion yläosassa on merkintä muistuttamassa juuri tässä sanastoluonnoksessa käytetystä kuvaustavasta.

Käsitekaavioiden kuvauksissa on vielä täydennettävää. Kokonaisuutena Tietojohdaminen ry:n näkemyksenä on, että tarvittavien täydennysten ja korjauksien jälkeen Jatkuvan oppimisen sanasto on tulevaisuudessa alallaan tarpeellinen ja tärkeä sekä kiinteästi myös tietojohdamiseen liittyvä sanasto.

Suomen Opiskelija Allianssi - OSKU ry

OSKU ry kiittää mahdollisuudesta lausua jatkuvan oppimisen sanastoon liittyen. Pidämme tärkeänä, että kyseinen sanasto on laadittu ja sen avulla eri hallinnonaloilla, koulutuksissa ja työelämässä pystytään käyttämään samaa termistöä. Sanasto on rakennettu selkeästi ja helposti hahmotettavaksi. Pidämme sisältöä pääosin oikeanlaisesti kuvailtuna, mutta useassakin kohdassa käytetty 'ohjaus'-termi kaipaa täsmennystä. Oppilaanohjaus viittaa perusopetukseen, ja esimerkiksi opinto-ohjaus vaatii erilaisen pätyvyyden kuin pelkästään ohjaajana toimiminen. On tärkeää, että käsitteet ovat selkeät ja yhdenmukaiset eivätkä aiheuta ongelmia esimerkiksi erilaisten liitelakien valmistelussa.

Suomen ylioppilaskuntien liitto ry, Heidi Rättyä, koulutuspolitiikan asiantuntija

SYL kiittää ansiokkaasta sanastotyöstä ja mahdollisuudesta lausua. SYL:olla ei ole kommentteja sanaston sisältöön.

Pohjois-Karjalan ELY; Vesakoivu Reijo:

Sanasto on tarpeellinen. Käytettävien termien selkeä määrittely ja yhdenmukainen käyttö tukee toimijoiden vuoropuhelua ja yhteisen ymmärryksen rakentumista. Työelämän sekä koulutus- ja palvelurakenteiden muutoksilla on vaikutusta termeihin ja niiden käyttöön. Tämä tulee huomioida sanaston laatimisessa ja ylläpidossa, jotta se ei vanhene ja siitä on käyttäjille, myös työelämän edustajille, hyötyä. Työpaikalla työtä tehden tapahtuvan oppimisen merkitys kasvaa ja se syytä huomioida sanastossa.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, Samuli Maxenius

Arenen huomiota jatkuvan oppimisen sanastosta:

- Jatkuvan oppimisen ja työssä oppimisen suhde jää tässä sanastossa, sen malleissa ja määrittelyissä avaamatta tarkemmin. Tämä on tärkeää osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen, opinnollistamiseen että laajemminkin jatkuvan oppimisen palveluiden kehittämiseen.
- Sanastossa ehdotetaan termiä "osaamisen tunnistaminen" käytettäväksi termien "AHOT" ja "ahointi" sijasta. Kuvauksessa tämä tarkoittaa sen todentamista, että osaaminen täyttää tutkinnon tai tutkinnon osan vaatimukset. Osaamisen tunnistaminen merkitys on kuitenkin esitettyä laajempi, sillä osaamista voidaan tunnustaa myös pienempien opintokokonaisuuksien, kuten yksittäisiä opintojaksoja tai niiden osia, kohdalla.
- Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kokonaisuudessa tunnistamisen määrittely kuulostaa (vain) siltä, että joku ulkopuolinen tunnistaa. Voisiko määritellä myös opiskelijan oman osaamisen tunnistaminen?
- Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen liittyy kiinteästi myös osaamisen hankinnan opinnollistaminen eli tulevaisuudessa hankittavan osaamisen määrittely ja tunnistaminen on jätetty sanaston ulkopuolelle. Arene katsoo, että myös opinnollistaminen olisi hyvä määritellä sanastossa.
- Sanaston ohjausta käsittelevässä kokonaisuudessa ei määritellä neuvonta- ja tiedotuspalveluita, jotka liittyvät ohjauspalveluiden kokonaisuuteen. Ammatinvalinta- ja uraohjaus on määritelty palveluksi, kun muut ohjauksen lajit, kuten opinto-ohjaus, eivät palveluihin sisälly. Ohjauksen ja oppimisen kokonaisuudessa ei ole määritelty oppimisen ohjausta, joka on merkittävässä roolissa opettajien nykyistä työtä.

Sisäministeriö, Aino Tuovinen:

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt sisäministeriön lausuntoa koskien jatkuvan oppimisen sanaston luonnosta. Sisäministeriö ilmoittaa, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö:

Ministeriöllä ei ole lausuttavaa Jatkuvan oppimisen sanastoon.

Oikeusministeriö:

Oikeusministeriöllä ei ole lausuttavaa asiassa.

Lista sanastoon ehdotetuista käsitelisäyksistä

Sanastoon on ehdotettu lisättäväksi seuraavat käsitteet:

- avoin oppimisympäristö
- formaali oppiminen

- ilmiöoppiminen
- informaali oppiminen
- jatkuva oppija (ks. lisäkommentit Digivision yleislausunnon kohdalta) → ehdottaja sanoo, että mieluummin oppija
- MOOC (massive open online course) → tulee OKSAn 3. laitokseen (Riina tarkista)
- neuvonta- ja tiedotuspalvelut, jotka liittyvät ohjauspalveluiden kokonaisuuteen
- non-formaali oppiminen
- omatoiminen oppija (ks. lisäkommentit Digivision yleislausunnon kohdalta)
- oppinnollistaminen
- opiskelijan oman osaamisen tunnistaminen
- oppija (ks. lisäkommentit Digivision yleislausunnon kohdalta)
- oppimisen ohjaus
- oppimisympäristön tunnistaminen
- oppimisympäristöt; yhä enemmän on tulossa digitaalisia oppimisympäristöjä
- osaamisen johtaminen
- osaamisen kehittäminen (ks. lisäkommentit Tietojohtamiselta)
- osaamismerkki; digitaalinen osaamismerkki → tulee OKSAn 3. laitokseen
- osaamistodistus → tulee OKSAn 3. laitokseen
- pieni osaamiskokonaisuus (micro-credential) → tulee OKSAn 3. laitokseen
- poisoppiminen
- ryhmävalmennus (ks. Inton lisäkommentit käsitteen valmennus kohdalta)
- saavutettava oppiminen (vai onko avoimen oppimisen synonyymi)
- saavutettavuus
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
- tuettu oppisopimus
- tutkintokoulutukseen valmentava koulutus → tulee OKSAn 3. laitokseen
- tutkintoon johtamaton koulutus
- työelämässä oppija (ks. lisäkommentit Digivision yleislausunnon kohdalta)
- työvalmennus (ks. Inton lisäkommentit käsitteen valmennus kohdalta)
- vaihtoehtoinen oppimisympäristö
- valmennus
- vapaa sivistystyö → on OKSAssa
- vertaisoppiminen
- yksilövalmennus (ks. Inton lisäkommentit käsitteen valmennus kohdalta)
- yleissivistys

Muuta:

- sanastossa voisi olla enemmän oppivelvollisuusiän jälkeiseen oppimiseen liittyviä termejä (nyt on termi omaehtoinen koulutus)